Starten met Home Assistant

Een slim huis dat werkt zoals jij wilt, zonder abonnement en zonder dat je data het huis uit gaat. In deze gids zet je de eerste stappen, en lees je de tips die we zelf graag eerder hadden gekend.

Gratis gids · november 2026

Voor iedereen die net begint. Geen technische kennis nodig.

1. Wat is Home Assistant?

Home Assistant is gratis software die al je slimme apparaten samenbrengt in één app. Lampen van Philips Hue, stekkers van Shelly, een thermostaat van Honeywell, je robotstofzuiger, je slimme meter: alles komt op één plek, en je kunt ze met elkaar laten samenwerken.

Waarom zoveel mensen ervoor kiezen

- Lokaal. Home Assistant draait in je eigen huis. Valt het internet weg, dan blijft alles werken.
- Privacy. Je gegevens blijven thuis, niet bij een fabrikant in de cloud.
- Merk-onafhankelijk. Er zijn duizenden koppelingen, dus je zit niet vast aan één merk.
- Gratis. Je betaalt alleen voor het kastje waar het op draait. Een abonnement is optioneel.

> Goed om te weten: Home Assistant is heel uitgebreid. Dat is fijn, maar het kan in het begin ook overweldigend zijn. Begin klein. Na een paar weken weet je precies wat je nog meer wilt.

2. Wat heb je nodig?

Home Assistant moet altijd aan staan, dus je hebt een klein apparaatje nodig dat dag en nacht draait. Er zijn drie gangbare keuzes:

Keuze	Voor wie	Kosten (ongeveer)
Home Assistant Green	Beginners. Uitpakken, stekker erin, klaar. Geen installatie nodig. Onze aanrader om mee te starten.	€ 179 (adviesprijs 2026)
Raspberry Pi 5 (4 GB of meer)	Knutselaars die het leuk vinden zelf iets in elkaar te zetten. Gebruik een SSD in plaats van een geheugenkaartje: dat is sneller en gaat langer mee.	€ 130 tot € 200 met behuizing, voeding en SSD
Mini-pc	Wie al een oude mini-pc of laptop heeft liggen, of veel wil gaan doen.	€ 0 tot € 200

Zigbee en Thread: later pas

Veel goedkope sensoren en lampen werken met Zigbee of Thread. Daarvoor heb je een klein USB-stickje nodig, zoals de Home Assistant Connect ZBT-2 (ongeveer € 45). Dat stickje doet één van de twee tegelijk: Zigbee óf Thread. Je hoeft het niet meteen te kopen. Begin eerst met de apparaten die je al hebt.

> Tip: gebruik voor een Zigbee-stickje altijd een USB-verlengkabel van een halve meter. USB 3-poorten en SSD's storen het signaal als het stickje er direct in zit.

3. Installeren

Met een Home Assistant Green

1. Sluit de Green met een netwerkkabel aan op je router en steek de stekker erin.
2. Wacht een paar minuten. De eerste keer kan dit tot 20 minuten duren.
3. Open op je computer of telefoon `http://homeassistant.local:8123`. Werkt dat niet? Kijk in de app van je router welk IP-adres de Green heeft gekregen en gebruik `http://<ip-adres>:8123`.

Met een Raspberry Pi of mini-pc

1. Download het gratis programma Raspberry Pi Imager op je computer.
2. Kies je Raspberry Pi, dan bij besturingssysteem: Other specific-purpose OS > Home assistants and home automation > Home Assistant.
3. Kies je SSD of geheugenkaart en klik op Schrijven.
4. Zet de SSD of kaart in de Pi, sluit een netwerkkabel aan en zet hem aan. Ga daarna verder zoals bij de Green.
5. Voor een mini-pc staat de uitleg op `home-assistant.io/installation`.

> Kies altijd Home Assistant OS. Op internet vind je soms oudere uitleg over “Supervised” of “Core”. Die manieren worden sinds eind 2025 niet meer ondersteund. Home Assistant OS regelt updates en back-ups voor je.

Geef je Home Assistant een vast adres

Stel in je router in dat Home Assistant altijd hetzelfde IP-adres krijgt. Dit heet een DHCP-reservering of vast IP-adres. Zo blijft de app op je telefoon altijd verbinding maken, ook na een stroomstoring.

4. Je eerste half uur

Na het opstarten leidt Home Assistant je door een paar vragen. Neem hier even de tijd voor; het scheelt later veel werk.

1. Maak je account aan. Kies een sterk wachtwoord. Dit is de beheerder van je huis.
2. Vul je locatie in. Home Assistant gebruikt die voor zonsopgang en zonsondergang, het weer en tijdzones. Je adres hoeft niet precies te zijn; je woonplaats is genoeg.
3. Kijk naar de gevonden apparaten. Home Assistant zoekt zelf naar apparaten in je netwerk, zoals je tv, printer, Hue-bridge of Chromecast. Voeg toe wat je wilt gebruiken.
4. Maak ruimtes aan. Woonkamer, keuken, slaapkamer en zo verder. Zet elk apparaat meteen in de juiste ruimte.
5. Installeer de app op je telefoon. Zoek in de app store op Home Assistant. Daarmee kun je je huis bedienen, meldingen krijgen en ziet Home Assistant of je thuis bent.

Begrippen die je vaak tegenkomt

Begrip	Wat het is
Integratie	Een koppeling met een merk of dienst, bijvoorbeeld Philips Hue of Buienradar.
Apparaat	Een fysiek ding, zoals een lamp of een stekker.
Entiteit	Eén functie van een apparaat. Een slimme stekker heeft bijvoorbeeld een entiteit voor aan/uit en een voor het verbruik.
Automatisering	Als dit gebeurt, doe dan dat. Bijvoorbeeld: als de zon ondergaat, zet de lamp aan.
Scène	Een vaste stand van meerdere apparaten, zoals “Film kijken”.
Blauwdruk	Een kant-en-klare automatisering die je alleen nog hoeft in te vullen.
App	Extra programma dat naast Home Assistant draait, zoals een back-uptool of bestandseditor. Heette tot begin 2026 nog “add-on”.
Dashboard	Het scherm met je knoppen en overzichten.

5. Je eerste drie automatiseringen

Automatiseringen maak je via Instellingen > Automatiseringen en scènes > Automatisering maken. Kies Nieuwe automatisering maken. Elke automatisering heeft drie delen:

Deel	Betekenis	Voorbeeld
Wanneer	Wat start de automatisering?	De zon gaat onder
En als (optioneel)	Wat moet er dan ook kloppen?	Er is iemand thuis
Dan doen	Wat moet er gebeuren?	Zet de woonkamerlamp aan

A. Lamp aan als het donker wordt

1. Wanneer: kies Zon, dan Zonsondergang. Zet bij verschuiving bijvoorbeeld `-00:20:00`, dan gaat de lamp 20 minuten eerder aan.
2. En als: kies Zone en zet erin dat iemand in de zone Thuis is.
3. Dan doen: kies Lamp > Inschakelen en kies je lamp. Sla op als “Woonkamer aan bij donker”.

B. Nachtlampje in de gang

Je hebt een bewegingssensor nodig, bijvoorbeeld een goedkope Zigbee-sensor.

1. Wanneer: kies Apparaat, je bewegingssensor en begon beweging te detecteren.
2. En als: kies Tijd: na 23:00 en voor 07:00.
3. Dan doen: zet de ganglamp aan op 10% helderheid. Voeg een Wachten van 2 minuten toe en zet daarna de lamp weer uit.

C. Melding als de achterdeur openblijft

Je hebt een deur- of raamsensor nodig.

1. Wanneer: kies Entiteit > Status, je deursensor, van Dicht naar Open, en zet bij Gedurende 10 minuten.
2. Dan doen: kies Melding en je telefoon. Typ: “De achterdeur staat al 10 minuten open.”

> Tip: werkt een automatisering niet? Open hem en klik rechtsboven op de drie puntjes > Traces. Daar zie je stap voor stap wat er gebeurde en waar hij stopte.

6. Tien tips die je veel gedoe besparen

1. Regel meteen je back-ups. Ga naar Instellingen > Systeem > Back-ups en zet automatische back-ups aan. Bewaar ze ook buiten het kastje, bijvoorbeeld op een NAS of via Home Assistant Link. Een kapotte geheugenkaart zonder back-up betekent opnieuw beginnen.
2. Kies vanaf het begin goede namen. Bijvoorbeeld Woonkamer plafondlamp in plaats van Hue color lamp 3. Zo vind je alles terug, ook over een jaar.
3. Begin met één kamer. Maak eerst de woonkamer helemaal af. Je leert sneller en houdt het overzicht.
4. Lichtschakelaars moeten blijven werken. Iedereen in huis moet het licht ook zonder app aan en uit kunnen doen. Een slim huis dat huisgenoten in het donker zet, wordt snel weer dom.
5. Kies apparaten die lokaal werken. Zigbee, Thread, Matter en merken als Shelly werken zonder cloud. Apparaten die alleen via een app van de fabrikant werken, kunnen ineens stoppen als die cloud verdwijnt.
6. Maak eerst een back-up, dan pas updaten. Home Assistant brengt elke maand een grote update uit. Wacht een paar dagen, lees de release notes en maak een back-up voordat je bijwerkt.
7. Zet Home Assistant niet zomaar open op internet. Wil je er buiten de deur bij? Gebruik Home Assistant Link (betaald, vroeger Home Assistant Cloud) of een VPN zoals Tailscale of WireGuard. Zet nooit zelf een poort open in je router.
8. Gebruik de zoekfunctie. Druk op Ctrl+K (Windows) of ⌘+K (Mac) om direct naar een apparaat, instelling of pagina te springen.
9. Ontwikkelaarshulpmiddelen zitten onderaan Instellingen. Veel uitleg op internet verwijst ernaar. Sinds begin 2026 staan ze niet meer in het zijmenu, maar onderaan Instellingen.
10. Vraag het de community. Het forum op `community.home-assistant.io` en de Home Assistant-topics op Tweakers zitten vol mensen die je graag helpen. Je bent zelden de eerste met een vraag.

7. En nu?

Draait je basis? Dan kun je verder bouwen. Een paar ideeën om mee te beginnen:

- Een slimme stekker met verbruiksmeting onder je wasmachine. Dan krijg je een melding als hij klaar is.
- Een temperatuur- en vochtsensor in de badkamer, zodat de afzuiging automatisch aangaat na het douchen.
- Een scène voor 's avonds: alle lampen gedimd met één knop.

Meer halen uit je slimme meter, zonnepanelen en warmtepomp

Heb je een slimme meter, zonnepanelen of een warmtepomp? Met Energie Dashboard NL zie je in Home Assistant wat je stroom op dit moment kost, wanneer je het beste je wasmachine aanzet en hoeveel van je zonnestroom je zelf gebruikt. Er zit ook een vakantie- en weekendmodus in, en je warmtepomp stookt slimmer. Alles is kant-en-klaar, met een Nederlandse handleiding.

Kijk op slimhuisbrein.nl

Deze gids mag je vrij delen, zolang je hem niet aanpast of verkoopt. Home Assistant is een merk van de Open Home Foundation; deze gids is onafhankelijk en niet verbonden aan Home Assistant of Nabu Casa. Prijzen zijn indicaties van november 2026.